

Sändlista

Fokusområden för utveckling av krishantering med anledning av covid-19

Bakgrund

Pågående pandemi har stor påverkan på liv och hälsa. Men dess konsekvenser har även stor påverkan på andra delar av samhället såsom förmågan att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter, ekonomi och jobb, trygghet och andra sociala dimensioner. Det innebär att krishantering genomförs av ett stort antal aktörer; kommuner, regioner, ideella krafter, näringsliv och myndigheter.

Det är svårt att nu förutse hur länge pandemin kommer att påverka Sverige och med vilken kraft. Därför behöver vi utgå från och planera för fortsatt pandemi i såväl Sverige som utomlands.

I samband med samverkanskonferensen den 7 maj 2020 enades deltagande myndigheter om att tillsammans genomföra ett utvecklingsarbete med att dra lärdomar från hanteringen av covid-19 i syfte att stärka den gemensamma förmågan inför hösten. Berörda myndigheter har tillsammans gjort en uppföljning av hur arbetet fungerar så här långt i syfte att identifiera åtgärder som ytterligare stärker den gemensamma förmågan att hantera krisen. Synpunkter efterfrågades också från representanter för näringslivet, Sveriges kommuner och regioner samt frivilliga försvarsorganisationer.

MSB har sammanställt synpunkterna och efter diskussioner med övriga myndigheter identifierat ett antal områden som kan ligga till grund för fortsatt utveckling av hanteringen av covid-19. Fokusområdena tar fasta på områden som rör den *gemensamma* hanteringen och lyfter inte fram eventuella utvecklingsbehov som kan finnas inom specifika områden.

Det är viktigt att tydliggöra att detta inte är en utvärdering av hur arbetet hitintills har bedrivits. Som brukligt är kommer utvärderingar genomföras av hanteringen, som kommer ge mer underlag för en långsiktig utveckling av krishantering.

Syftet med detta dokument

Detta dokument riktar sig i första hand till de myndigheter som berörs av den krishantering som följer av pandemin.

De fokusområden som lyfts fram syftar till att ge en färdriktning för hur hanteringen av covid-19 ytterligare kan förstärkas. Underlaget utgör därmed ett stöd för respektive organisation att arbeta vidare med, tillsammans med andra, utifrån sitt ansvarsområde.

Berörda aktörer på nationell, regional och lokal nivå arbetar intensivt och oavbrutet med att hantera krisen med hårt ansatta resurser, varför behovet av justeringar måste ske strukturerat så att det inte försvårar det pågående krisarbetet. Detta har varit en utgångspunkt i arbetet, och åtgärder som vidtas behöver därför väljas utifrån vilka som kan ge snabb effekt med rimliga resurser.

Arbetet behöver omsättas i konkreta handlingsplaner som anger hur åtgärderna ska genomföras, vem som ansvarar för genomförande samt måldatum för de olika aktiviteterna. Tanken är att arbetet kommer att följas upp under september och november.

Sammanfattning av fokusområden

- Utgå från befintliga strukturer och arbetssätt
- Förstärk den sammanhållna krisberedskapen
- Försörjning och samverkan med näringslivet
- Långsiktighet och uthållighet
- Samordnad kommunikation till allmänheten

Fokusområden

Utgå från befintliga strukturer och arbetssätt

Bakgrund

Initialt i hanteringen av pandemin, och i tider av betydande tidspress, har ibland åtgärder genomförts på ett sätt som innebär att inte etablerade sätt att arbeta tillsammans använts fullt ut. Vår samlade förmåga att hantera krisen gynnas av att vi bygger vårt gemensamma arbete på etablerade rutiner för hur samverkan ska gå till och att vi nyttjar befintliga strukturer. Samhällets beredskap är en gemensam verksamhet.

Att vi tillämpar *Gemensamma grunder för samverkan och ledning* (hädanefter kallad *Gemensamma grunder*) är avgörande för att åstadkomma en effektiv gemensam hantering. Att organisera arbetet på ett likartat sätt underlättar att åstadkomma en gemensam inriktning och samordning. Genom att vi agerar tillsammans på ett strukturerat och likartat sätt stärks förmågan att hantera samhällsstörningar, både hos enskilda aktörer och i samhället som helhet.

Åtgärder

Vi ska så långt det är möjligt använda befintliga samverkansforum och nätverk som upparbetats och används i vardagen även under krishantering. För att säkerställa effektiv hantering är det dock viktigt att se hur dessa fungerar och vid behov komplettera och anpassa dessa.

Vi bör utgå från etablerade överenskomna arbetssätt som *Gemensamma grunder* vid samhällsstörningar och aktörsgemensamt arbete. Varje aktör ansvarar för att implementera arbetssätten i sin egen organisation.

Stöd kring *Gemensamma grunder* förstärks genom att befintligt utbildningsmaterial görs mer lättillgängligt, samt att MSB avsätter resurser för att ge konkret stöd till enskilda organisationer. *Gemensamma grunder* bör därtill kompletteras med:

- en processbeskrivning som förklarar och beskriver hanteringsens olika delar och hur de hänger ihop,
- ett tydliggörande av den operativa rytmen inkl. olika mötesformer, planeringshorisonter och syftet med dessa,
- ett tydliggörande av hur informationsdelning ska gå till och hur rapporteringsvägarna ser ut,
- en beskrivning och tydliggörande av hur samordningen av gemensamma åtgärder (inriktning av aktörsgemensamma aktiviteter) ska gå till dvs. inriktnings- och samordningsfunktion (ISF).

Ansvariga organisationer

Samtliga myndigheter har till ansvar att förhålla sig till *Gemensamma grunder*. MSB och länsstyrelserna ansvarar gemensamt för arbetssätt och samverkansforum. MSB ansvarar för stöd om gemensamma grunder för samverkan och ledning.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Förstärk den sammanhållna krisberedskapen

Bakgrund

Pandemins konsekvenser påverkar hela samhället och beslut i en del av krisen kan få stor påverkan på andra delar av krisen. För att uppnå en effektiv och samordnad krishantering behöver den aktörsgemensamma inriktningen av arbetet tydliggöras, förstärkas och följas.

För en sammanhållen krisberedskap är det viktigt med fungerande informationsflöde mellan myndigheter utifrån att beslut kan påverka en annan myndighets verksamhet. Det finns utmaningar med att ibland kunna ge förhandsinformation, men utgångspunkten bör vara att vi håller varandra informerade så att det finns förutsättningar att hantera eventuella konsekvenser på ett bra sätt.

Åtgärder

De samlade lägesbilderna, nationella och regionala, ska fortsätta att utvecklas till ett tydligare underlag för den aktörsgemensamma hanteringen, dvs. de ska ligga till grund för inriktning av åtgärder och hur de bör genomföras koordinerat och utifrån en helhetssyn, som också kan fånga upp lokala och regionala förutsättningar. Syftet behöver tydliggöras och mallar för den samlade lägesbilden på regional och nationell nivå ska tas fram och koordineras.

Samtliga bevakningsansvariga myndigheter och andra berörda aktörer tar ansvar för att lämna den information som behövs för att ta fram nationella (inkl. internationella) och regionala samlade lägesbilder så att lägesbilden kan utgöra ett effektivt underlag för beslut och inriktning av åtgärder.

Lägesbilden och beslutade inriktningar delas, i möjligaste mån, för att underlätta samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner, näringslivet, branschorganisationer och andra aktörer.

MSB fortsätter att på nationell nivå driva en Inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) med operativa chefer, eller andra chefer med mandat att fatta beslut, i syfte att åstadkomma en samordning och aktörsgemensam inriktning för krisens olika delar. Mötet ska utmyнна i beslut om åtgärder. Underlag till ISF tas fram tillsammans genom s.k. ISF-stöd. Stödet kan variera utifrån vilka frågor som ska behandlas, men det bör finnas en stående ISF med de mest berörda aktörerna.

Det är viktigt att aktörer som berörs av en myndighets beslut etc. så tidigt som möjligt ges information om att beslutet är på gång för att få möjligheten att förbereda sig för nästa steg.

Samtliga myndigheter ansvarar för att hålla i och förstärka den utveckling som finns kring ökad informationsdelning och transparens med bibehållen informations- och cybersäkerhet.

Ansvariga organisationer

Samtliga myndigheter utifrån sina ansvarsområden i denna hantering.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Försörjning och samverkan med näringslivet

Bakgrund

Mycket av den samhällsviktiga verksamheten ägs och drivs av näringslivet. Näringslivet har därför en viktig roll i hanteringen av pandemin och dess konsekvenser för samhället.

Delar av näringslivet har upplevt att det är otydligt och svårt att orientera sig i vad de kan bidra med och vilka delar av det offentliga som gör vad. Utredning om civilt försvar liksom den aviserade utredningen om försörjningsberedskap kommer att skapa tydlighet, men redan nu kan åtgärder vidtas för att öka tydligheten gentemot näringslivet. Det är viktigt att det finns adekvata strukturer för att hantera och koordinera det näringslivet kan erbjuda och att så långt möjlig ges förutsättningar att möta framtida behov.

Åtgärder

Beskriv och tydliggör hur krisberedskapssystemet fungerar samt vilken myndighet som ansvarar för vad ur ett försörjningsperspektiv så att bl.a. privata aktörer kan få en enklare tillgång till myndigheter. Representanter för näringslivet och ett antal offentliga aktörer påbörjar ett arbete för klargöra hur en fungerande samverkan och samordning kommer till stånd mellan offentlig sektor och näringslivet.

Genom bl.a. de utvecklade lägesbilderna ge näringslivet förutsättningar att se framtida behov. Scenarier som tas fram för planering kan också vara ett stöd för näringslivet att genomföra kontinuitetsplanering för personal och andra kritiska resurser.

Ansvariga organisationer

Myndigheter i respektive prioriterade område, samt utifrån respektive myndighets ansvarsområde, säkerställer att man har fungerande samverkan med näringslivet. MSB ansvarar för att hålla samman arbetet med att hitta övergripande strukturer på nationell nivå tillsammans med länsstyrelserna som har motsvarande ansvar på regional nivå.

Långsiktighet och uthållighet

Bakgrund

Även i en tid med många osäkerhetsfaktorer måste verksamheter planeras och förberedas. Utveckling och spridning av Coronaviruset är svåröversägbart och det är därför svårt att ta fram långsiktiga prognoser för dess utveckling. Däremot kan scenarier tas fram som ger stöd för att utforska osäkerheten på längre sikt. Scenarierna kan hjälpa organisationer att vara förberedda för olika möjliga utvecklingar av bland annat smittspridningen och vilka konsekvenser det kan ge på samhället. Framtagande och användning av scenarier är också av stor hjälp vid kontinuitetsplanering för personal och andra kritiska resurser.

Ett sätt att förstärka uthålligheten hos berörda myndigheter är att ta stöd från frivilliga försvarsorganisationer och andra ideella krafter.

Åtgärder

Analys- och planeringsstöd i form av scenarier utvecklas och delges under sommaren till berörda aktörer. OBS! scenarierna ska inte förväxlas med prognoser utifrån modelleringar.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Sprida information om de frivilliga försvarsorganisationernas, och andra ideella krafter, kompetenser och hur de kan förstärka såväl förmågan som uthålligheten hos ansvariga aktörer samt hur aktörerna kan gå tillväga för att stärka sin organisations beredskap med hjälp av de frivilliga försvarsorganisationerna.

Ansvariga organisationer

MSB har ansvar för att ta fram scenarier för planering, samt för att fortsätta informera om stöd som kan ges från frivilliga försvarsorganisationer.

Samordnad kommunikation till allmänheten

Bakgrund

Vid en kris är det viktigt att information till allmänheten är samordnad för att undvika motsägelsefulla budskap och instruktioner. Detta gör vi genom att synkronisera budskap, strategier och mål.

Allmänhetens förtroende bygger bland annat på att vi på ett öppet och transparent sätt kan beskriva hur krishanteringen går till och hur vi jobbar tillsammans för att ge förutsättningarna för krishantering av pandemin och dess konsekvenser för liv och hälsa, samhällets funktionalitet, inkl. ekonomi och jobb, och grundläggande värden.

Åtgärder

Den gemensamma långsiktiga kommunikationsplaneringen behöver stärkas och vitaliseras för att allmänheten ska hålla i och hålla ut. Genom gemensam planering kan vi samordna kommunikativa insatser för bästa möjliga effekt. När vi fattar beslut om förändring som får betydelse för många människor ska vi i möjligaste mån planera och samverka kring hur detta ska kommuniceras.

En gemensam berättelse tas fram och kommuniceras om hur krisberedskapssystemet fungerar och hur utvecklingen av Sveriges beredskap ser. Berättelsen är inte värderande, har ett mottagarperspektiv och ska kunna användas av alla involverade aktörer i sin kommunikation.

Ansvariga organisationer

MSB tillsammans med samtliga myndigheter.

Länsstyrelserna och MSB tar fram förslag till gemensam berättelse av hur krishanteringen fungerar – alla andra bidrar.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Sändlista*Bevakningsansvariga myndigheter*

Affärsverket svenska kraftnät
E-hälsomyndigheten
Finansinspektionen
Folkhälsomyndigheten
Försäkringskassan
Kustbevakningen
Livsmedelsverket
Luftfartsverket
Läkemedelsverket
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Migrationsverket
Pensionsmyndigheten
Polismyndigheten
Post- och telestyrelsen
Riksdagsförvaltningen
Riksgäldskontoret
Sjöfartsverket
Skatteverket
Socialstyrelsen
Statens jordbruksverk
Statens energimyndighet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Statens veterinärmedicinska anstalt
Strålsäkerhetsmyndigheten
Säkerhetspolisen
Trafikverket
Transportstyrelsen
Tullverket

Övriga

FM LEDS TF
FMV
Försvarshögskolan
Rekryteringsmyndigheten
FOI
FRA
Fortifikationsverket
Riksbanken
SMHI
Lantmäteriet
Arbetsförmedlingen
Statens servicecenter

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984